Alkoholi, kouristukset ja aivovaurio

Kati Juva

Alkoholin aiheuttamat terveysriskit

- Onnettomuudet/vammat
 - Erityisesti aivovammat
- Väkivalta voi myös johtaa aivovammaan
- Somaattiset sairaudet
 - Maksakirroosi
 - Haimatulehdus -> diabetes
- Mielenterveysongelmat

Alkoholi ja aivot

- Alkoholi on akuutti hermomyrkky
 - Akuutit vaikutukset (humala)
 - Vierotusoireet (krapula)
- Pitkäaikaisvaikutukset
 - Hermosoluja tuhoutuu
 - Aivokudoskatoa eli atrofiaa
- Sentraalinen atrofia
- Pikkuaivoatrofia
 - tasapainovaikeus

Alkoholi ja epilepsiakohtaukset

- Lähes kuka tahansa saadaan kouristamaan kun on riittävästi altistavia tekijöitä
 - Vierotustila alko ja bentsot
 - Valvominen, väsymys
 - Hypoglykemia
 - Vilkkuvalo
- Kouristuskynnys vaihtelee

Vierotuskohtaus

- Kohtaus vain altistetussa tilanteessa
 - Ei kohtauksia jos ollut raitis viikkoja
- Kohtaus symmetrinen GM-kohtaus
- EEG normaali
- Ei selkeä aivovauriota taustalla
- Tulee yleensä 2vrk 1 viikko putken loppumisen jälkeen tai lääkkeen lopettamisen jälkeen
 - Harvoin laskuhumalassa
 - Voi tulla bentsojen vähentyessä nopeasti

Mitä tutkitaan

- Pään kuvaus
 - Alkoholikouristaja saa herkästi aivovamman
- EEG jos ei ole aiemmin tehty
- Erityisen tärkeää selvittää jos fokaalisia piirteitä

Miten estetään

- Bentsojen vieroituksessa hidas lasku
- Joskus harvoin katko valproaattisuojassa
 - Jos kohtauksia aiemmin
- Hoitona stesolid-rektioli, jos pitkittyy niin päivystykseen

Päihdeongelmaisen epilepsialääkitys

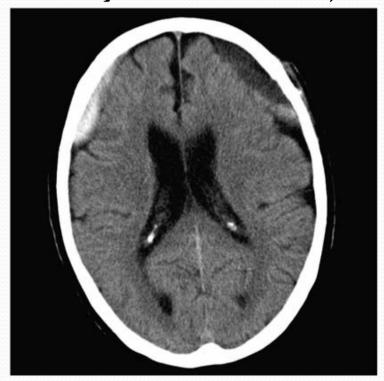
- Vain jos todettu selvä epilepsia (siis sisäsyntyisiä kohtauksia ilman altistusta tai EEG poikkeava)
- Vain jos sitoutuu säännölliseen lääkitykseen
 - Jos lääke unohtuu kun juo, niin kohtaus tulee varmemmin kuin jos ei käyttäisi lääkettä ollenkaan
 - Voi seurata lääkeainepitoisuuksia
- Valproaatti, karbamatsepiini, okskarbatsepiini, levetirasetaami – EI bentsojohdannaisia tietenkään

Alkoholiaivovaurio

- Yleistä pitkäaikaisilla suurkuluttajilla
 - Tarkkoja tietoja esiintyvyydestä ei ole
- Arviointi vaikeaa, koska mukana usein
 - Vammoja
 - Ravitsemuksellisia tekijöitä
 - Myös alkoholistille voi tulla muu muistisairaus

Vammojen merkitys

- Alkoholin suurkuluttajilla usein myös aivovammoja
 - Kaatuilu, pahoinpitelyt
 - Useita "pieniä" vammoja
 - Maksavaurio voi heikentää hyytymistekijöitä

B1-vitamiini eli tiamiini

- Tarvitaan hiilihydraattien aineenvaihdunnassa
- Saadaan monista ruoka-aineista
 - Täysjyvävilja, herneet, vähärasvainen liha...
- Jos merkittävä osa kaloreista alkoholista
- -> tiamiinin tarve vähenee
- -> tiamiinin määrä vähenee
- Kun sitten saadaan hiilihydraattia, loppuvat tiamiinivarastot ja tulee akuutti puutostila
- Alkoholin suurkuluttajalle ei koskaan glukoositippaa ennen tiamiini-injektiota!

Tiamiinin puute

- Akuutti tautitila on Wernicken enkefalopatia
 - Sekavuus
 - Tasapainovaikeus
 - Silmäliikehäiriöt
- Voi mennä ohi huomaamatta
 - Henkilö ei hakeudu lääkäriin
 - Pidetään tavallisena deliriumina
- Tässä vaiheessa tilanne on korjattavissa tiamiinilla

Korsakovin syndrooma

- Pitkäaikainen tiamiinin puute
- Vaurioittaa aivojen syvissä osissa olevia mamillaaritumakkeita
- Ovat välttämättömiä tiedon tallentamisessa
- Oireena amnestinen oireyhtymä
 - Kyvyttömyys tallentaa uutta tietoa tai tapahtumia
 - Vanhat asiat muistaa (sairastumiseen saakka)
 - Muu kognitiivinen toiminta säilyy
 - Ei siis ole dementia

Alkoholin aiheuttamat kognitiiviset puutokset

- Tarkkaavuuden ja työmuistin ongelmat
 - Vahva heikentyminen
- Näönvarainen hahmotus
 - Kohtalainen tai vahva
- Muisti ja toiminnanohjaus
 - Kohtalainen
- Psykomotoriikka
 - Kohtalainen tai vähäinen
- Kielelliset toiminnot
 - vähäinen

Alkoholidementia

- Voidaan arvioida vastaa kahden kuukauden raittiin jakson jälkeen
- Tilanne täyttää dementian oirekriteerit
 - Laaja-alainen henkisten kykyjen heikentyminen joka haittaa jokapäiväistä selviytymistä
- Alkoholin käyttö runsasta (yli 45 annosta miehillä, yli 36 annosta naisilla) vähintään viiden vuoden ajan
- Kognitiiviset oireet alkaneet vähintään kolmen vuoden aikana käytöstä
- Ei johdu muusta syystä

Alkoholidementian diagnoosia tukee

- Muita elimellisiä alkoholivaurioita
 - Maksakirroosi, haimavaurio
- Muita alkoholin aiheuttamia hermostovaurioita
 - Pikkuaivorappeuma
 - Ääreishermoston polyneuropatia
- Pään kuvauksessa laajat aivokammiot
- Kognitiiviset ongelmat työmuistin ja keskittymisen alueella
- Oireisto ei etene jos alkoholinkäyttö loppuu

Diagnoosi epätodennäköinen, jos

 Pään kuvauksissa vahva vaskulaarivaurio tai hippokampusatrofiaa

Kognitiivisesti selvä kielellinen häiriö

 Tila etenee alkoholin käytön lopettamisen jälkeen

Erotusdiagnostiikka

- Magneettikuvaus
 - Alzheimerin taudissa pienet hippokampukset
- Selkäydinnesteen biologiset merkkiaineet
 - Varmistaa tai sulkee pois Alzheimerin taudin

Hoito

- Alkoholin käytön lopettaminen/vähentäminen
- Raitistumisen jälkeen tilanne voi jonkin verran kohentua
 - Ei ainakaan etene
- Muistisairauslääkkeistä ei näyttöä ei suositella
- Neuropsykiatristen oireiden hoito
- Tukitoimien järjestäminen

Muuten olen sitä mieltä että ydinaseet on hävitettävä!

International Campaign To Abolish Nuclear Weapons International Physicians for the Prevention of Nuclear War